

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 22/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi sotilasvammalain 6 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 15 päivänä syyskuuta 2006 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi sotilasvammalain 6 §:n muuttamisesta (HE 137/2006 vp).

Eduskunta-aloitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä seuraavat aloitteet:

— toimenpideoitteen sotainvalidien laitoshoidon korvaamisperusteista (TPA 6/2004 vp — Mika Lintilä /kesk ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 10 päivänä maaliskuuta 2004,

— toimenpideoitteen lievästi vammaisten sotainvalidien laitoshoidosta (TPA 21/2005 vp — Eero Akaan-Penttilä /kok ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 2 päivänä maaliskuuta 2005 ja

— toimenpideoitteen sotainvalidien laitoshoidon korvaamisesta (TPA 82/2005 vp — Jouko Skinnari /sd ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 13 päivänä lokakuuta 2005.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lakimies Anne Koskela, sosiaali- ja terveysministeriö
- toimistopäällikkö Jouko Himanen, Valtiokonttori.

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan sotilasvammalakia muutettavaksi siten, että sotainvalideille, joiden sotilasvammalain mukainen työkyvyttömyysaste on vähintään 20 prosenttia, voitaisiin korvata enintään kymmenen viikkoa laitoshuoltoa tai enintään 70 päivää osa-aikaista huoltoa vuodessa. Ehdotettu muutos laajentaisi etuuden saajien piiriä ja edistäisi sotainvalidien kotona selviytymistä. Nykyisin sotainvalideilla, joiden työkyvyttömyysaste on 25 prosenttia, on oikeus enintään kymmenen viikon vuosittaiseen laitoshuoltoon.

Esitys liittyy valtion vuoden 2007 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

Toimenpideoitteet

Toimenpideoitteessa TPA 6/2004 vp ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin sotilasvammalain nojalla korvattavan hoidon laajentamiseksi koskemaan 10—25 prosentin haitta-asteen sotainvalideille sotainvalidien sairaas- ja

veljeskodeissa sekä kuntoutussairaaloissa annettavaa laitoshoidtoa.

Toimenpidealoitteessa TPA 21/2005 vp ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lievävammaisten 20 prosentin haitta-asteen sotainvalidien pitkäaikaisen, jaksottaisen ja osa-aikaisen laitoshuollon mahdollistamiseksi sotainvalidien sairaskodeissa nopeutetulla aikataululla vuoden

2007 alusta siten, että yhteiskunta vastaa kokonaan hoidon kustannuksista.

Toimenpidealoitteessa TPA 82/2005 vp ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin 25 prosentin haitta-asteen sotainvalidien oikeuttamiseksi sotilasvammalain nojalla korvattavaan pitkäaikaiseen laitoshoittoon sotainvalidien sairaskodeissa ja kuntoussairaaloissa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Sosiaali- ja terveystoimikunta pitää myönteisenä, että hallitus esittää valtioneuvoston Veteraanipoliittisessa ohjelmassa vuodelle 2008 suunniteltua maksuttomaan jaksottaiseen laitoshuoltoon oikeutettujen piiriin laajentamista jo vuonna 2007. Uudistuksen kohderyhmänä ovat ne sotainvalidit, joilla laitoshuollon tarve johtuu muusta kuin sotilasvammasta korvattavasta vammasta tai sairaudesta. Vuoden 2006 alusta maksuttomaan jaksottaiseen laitoshuoltoon oikeutettujen piiriin tulivat näistä sotainvalideista ne, joiden työkyvyttömyysaste on vähintään 25 prosenttia entisen 30 prosentin sijasta. Nyt ehdotettu uudistus mahdollistaa nykyäänösten mukaisen 2—4 viikon laitoshuollon lisäksi 10 viikon maksuttoman laitoshuollon tai 70 päivän osa-aikaisen huollon vuosittain sotainvalideille, joiden työkyvyttömyysaste on 20 prosenttia.

Uudistus parantaa selkeästi niiden lievävammaisten sotainvalidien asemaa, jotka eivät ole pitkäaikaisen laitoshuollon tarpeessa, mutta joiden kotona selviytymistä voidaan ajoittaisella laitoshuollolla tukea. Samalla uudistuksella edistetään sotainvalidia kotona hoitavan puolison tai muun omaisen jaksamista. On myös hyvä, että esityksen mukaan jatkossa sotainvalidin niin halutessa on mahdollista valita ympärivuorokautisen laitoshoidon sijasta päiväsairaalahoitona toteutettava osa-aikainen huolto.

Valiokunta on asian käsittelyn yhteydessä kiinnittänyt huomiota sotainvalideja koskevassa lainsäädännössä käytettyyn työkyvyttömyysaste-käsitteeseen. Termi on ollut sotilasvam-

maissa sekä alemmanasteisissa säädöksissä vuodesta 1948 lähtien. Valiokunta toteaa, ettei käsite ole kovin osuva, kun puhutaan vuosina 1939—1945 sotiin osallistuneista, jotka eivät enää vuosien ole kuuluneet työikäiseen väestöön. Sotilasvammalaki ei sinänsä korvaa työkyvyttömyyttä vaan keskimääräistä sairaudesta tai ruumiinvammasta johtuvaa haittaa, jota työkyvyttömyysaste mittaa. On kuitenkin huomattava, että sotilasvammalain soveltamisalaan kuuluvat myös ne, jotka vahingoittuvat asevelvollisuusajanaan tai puolustuslaitoksen palveluksessa ollessaan.

Valiokunta on asian käsittelyn yhteydessä saanut selvitystä myös rintamaveteraanien kuntoutusmäärärahojen käytöstä. Selvityksen mukaan kaikissa kunnissa kuntoutusmäärärahoja ei ole täysimääräisesti käytetty, vaan niitä on palautettu Valtiokonttorille. Vuonna 2005 palautusten yhteismäärä oli noin 1,5 miljoonaa euroa. Vaikka palautetut määrärahat jaetaan ylimääräisenä rahana uudestaan käytettäväksi rintamaveteraanien kuntoutukseen, valiokunta katsoo, että rahojen jakojärjestelmän toimivuuden paikallistasolla tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Toimenpidealoitteet

Valiokunta on hyväksynyt sotilasvammalain 6 §:n mukaisen sotainvalidien laitoshuoltoon oikeutettujen piiriin laajentamisen hallituksen esittämässä muodossa. Valiokunnan kannasta seuraa, että aloitteet ovat osin toteutuneet ja ne on hylättävä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että toimenpidealoitteet TPA 6/2004 vp, TPA 21/2005 vp ja TPA 82/2005 vp hylätään.

Helsingissä 4 päivänä lokakuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Valto Koski /sd	Juha Rehula /kesk
vpj.	Eero Akaan-Penttilä /kok	Paula Risikko /kok
jäs.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Tapani Tölli /kesk
	Anneli Kiljunen /sd	Raija Vahasalo /kok
	Pehr Löfv /r	Erkki Virtanen /vas
	Riikka Moilanen-Savolainen /kesk	Tuula Väättäin /sd
	Aila Paloniemi /kesk	
	Leena Rauhala /kd (osittain)	vjäs. Ulla Anttila /vihr.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.

VASTALAUSE

Perustelut

Sotainvalidit voivat saada sotilasvammalain perusteella joko pysyvää laitoshuoltoa tai jaksottaista laitoshuoltoa. Pysyvää laitoshuoltoa voi saada sotainvalidi, jonka työkyvyttömyysasteeksi on määritelty vähintään 30 prosenttia. Jaksottaista laitoshuoltoa voi saada enintään 10 viikkoa vuodessa, jos työkyvyttömyysaste on vähintään 25 prosenttia. Laissa sotilasvammalain 6 §:n muuttamiseksi ehdotetaan alennettavaksi jaksottaisen laitoshoidon edellyttämää työkyvyttömyysastetta 20 prosenttiin. Laissa tarkoitetaan sellaista jaksottaista laitoshuoltoa, joka järjestetään muualla kuin kuntien ja kuntayhtymien laitoksissa eli sotainvalidien sairaus- ja veljeskodeissa.

Hallituksen esityksessä ei kiinnitetä huomiota siihen epäkohtaan, että pysyvän ja jaksottaisen laitoshoidon työkyvyttömyysaste eroavat toisistaan. Jos jaksottaista hoitoa saavan 20 prosentin haitta-asteen omaavan sotainvalidin kunto huononee niin, että hän ei enää pärjää kotona ja joutuu pysyvästi laitoshuoltoon, ei hän saakaan enää maksutonta hoitoa.

Vastalauseen muutosehdotus

Sotilasvammalain mukaista korvausta saavia invalideja, joiden työkyvyttömyysaste on vähintään 20 prosenttia, arvioidaan olevan vuoden 2006 lopussa 3 350 henkilöä. Näiden henkilöiden keski-ikä on yli 84 vuotta, ja heidän kuntonsa heikkenee nopeasti. Näin ollen tämän pienen vanhusryhmän palveluita on parannettava nyt, ennen kuin se on liian myöhäistä. Tämän vuoksi ehdotamme myös pysyvään laitoshuoltoon oikeuttavan haitta-asteen alentamista 20 prosenttiin, jotta tällä hetkellä kotona asuvat jaksottaista laitoshuoltoa saavat voivat siirtyä joustavasti pysyvään maksuttomaan laitoshuoltoon, kun he eivät enää pärjää kotona.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Vastalauseen muutosehdotus) ja

että hyväksytään yksi lausuma (Vastalauseen lausumaehdotus).

Laki**sotilasvammalain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä toukokuuta 1948 annetun sotilasvammalain (404/1948) 6 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 906/2005, seuraavasti:

6 §

Sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään, korvataan sairaanhoitona myös mää-

räaikainen lääkärintarkastus, työ- tai toimintakyvyn palauttamista tai säilyttämistä tarkoittava kuntouttaminen sekä laitoksessa annettu huolto tai osa-aikainen huolto. Vahingoittuneelle tai

sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 20 prosenttia, voidaan korvata laitoksessa annettu huolto tai osa-aikainen huolto myös, kun sen tarve johtuu muustakin kuin korvatusta vammasta tai sairaudesta. Samoin edellytyksin voidaan vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 20 prosenttia mutta vähemmän kuin 30 prosenttia, korvata laitoksessa annettua huoltoa enintään kymmenen viikkoa tai osa-aikaista huoltoa enintään 70 päivää vuodessa, ei kuitenkaan kunnan tai kuntayhtymän järjestämää sosiaalihuoltolain 24 §:ssä tarkoitettua laitoshuoltoa, sairaansijalla annettavaa ympärivuorokautista hoitoa, josta

voitaisiin periä maksu potilaan maksukyvyyn mukaan, eikä sairaansijalla annettavaa lyhytaikaista hoitoa, jonka pääasiallisena tarkoituksena on lääkinnällisen kuntoutuksen antaminen. Lisäksi voidaan kuntouttaminen, vaikka kuntouttamisen tarve ei johtuisikaan korvatusta vammasta tai sairaudesta, korvata vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 10 prosenttia.

—————
 Voimaantulosäännös
 (Kuten StVM)

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy lähivuosina toimenpiteisiin lainsäädännön muuttamiseksi niin, että asteittain kaikki 1939—1945 sotiemme veteraanit pääsevät sotavammalaissa määriteltyjen avo- ja laitoshoidon palveluiden piiriin.

Helsingissä 4 päivänä lokakuuta 2006

Eero Akaan-Penttilä /kok
 Raija Vahasalo /kok

Sirpa Asko-Seljavaara /kok
 Paula Risikko /kok

Yhdymme vastalauseeseen lausumaehdotuksen osalta

Leena Rauhala /kd
 Erkki Virtanen /vas